

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан філологічного
факультету

«01» листопада 2024 року **Юрій БІДЗІЛЯ**

РОБОЧА ПРОГРАМА

**ВИРОБНИЧА (ПЕДАГОГІЧНА) ПРАКТИКА
В ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ**

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Предметна спеціальність	014.01 Середня освіта (Українська мова і література)
Освітня програма	Українська мова і література. Англійська мова і література
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Ужгород 2024

Робоча програма навчальної дисципліни **«Виробнича (педагогічна) практика в закладах фахової передвищої освіти»** для здобувачів вищої освіти галузі знань **01 Освіта/Педагогіка** спеціальності **014 Середня освіта** предметної спеціальності **014.01 Середня освіта (Українська мова і література)** освітньої програми **«Українська мова і література. Англійська мова і література»**.

Розробники: *Венжинович Наталія Федорівна*, доктор філологічних наук, професор, завідувач, професор кафедри української мови ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Кузьма Оксана Юріївна, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач, доцент кафедри української літератури ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Пискач Ольга Дмитрівна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Тиховська Оксана Михайлівна, доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри української літератури ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Схвалено науково-методичною комісією філологічного факультету
Протокол № 9 від 28 червня 2024 року

Голова науково-методичної комісії Галина ШКУРКО

1. ОПИС ПРАКТИКИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	2-й	1-й
Вид підсумкового контролю: диференційований залік Форма підсумкового контролю: усний захист	Семестр:	
	1-й	2-й
	Індивідуальна робота:	
	60 год.	30 год.
	Самостійна робота:	
	30 год.	60 год.

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Мета педагогічної практики в закладах фахової передвищої освіти передбачає закріплення знань, здобутих у процесі навчання, виявлення особистісних якостей, удосконалення набутих умінь і навичок у реальних умовах освітнього процесу; вивчення сучасного стану організації освітнього процесу в закладах фахової передвищої освіти та новаторського досвіду діяльності педагогів; удосконалення й поглиблення професійної компетентності магістрантів, залучення їх до проведення занять з української мови та літератури із застосуванням сучасних методів і форм організації освітнього процесу; формування умінь організації виховної роботи, використання різноманітних педагогічних технологій; проведення виховних заходів зі здобувачами освіти в закладах фахової передвищої освіти; застосування інноваційних технологій у реалізації виховної діяльності в закладах фахової передвищої освіти; ознайомлення із системою освітньої діяльності в закладі фахової передвищої освіти.

Відповідно до освітньої програми проходження практики сприяє формуванню в здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі або проблеми в галузі освіти, що передбачає здійснення інновацій та/або проведення педагогічних досліджень і характеризується невизначеністю умов.

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 3. Здатність використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.

ЗК 4. Здатність планувати та управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати якість виконуваних робіт.

ЗК 5. Здатність виявляти та вирішувати проблеми у сфері професійної діяльності, бути критичним і самокритичним.

ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) та приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 7. Здатність розробляти та презентувати освітні проєкти, управляти ними та мотивувати виконавців на досягнення спільної мети.

ЗК10. Уміння працювати в команді, здатність до організації взаємодії в колективі.

ЗК11. Готовність до безперервного навчання та оволодіння сучасними знаннями.

ЗК12. Здатність до формування патріотичного світогляду, розуміння принципів розвитку суспільства, визначення власної громадянської позиції.

ФК 1. Здатність до поглиблення знань і розуміння предметної галузі та професійної діяльності.

ФК 2. Здатність використовувати інновації у професійній діяльності.

ФК 3. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати потреби, перспективи та наявні ресурси для професійного розвитку впродовж життя.

ФК 4. Здатність до моделювання змісту навчання, формування в учнів ключових компетентностей та здійснення інтегрованого навчання.

ФК 5. Здатність використовувати ефективні шляхи мотивації учнів до саморозвитку, спрямовувати їх на прогрес і формувати у них обґрунтовану позитивну самооцінку.

ФК 6. Здатність до конструктивної та безпечної взаємодії з учасниками освітнього процесу.

ФК 7. Здатність забезпечувати функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища.

ФК 8. Здатність формувати в учнів культуру академічної доброчесності та дотримуватися її принципів у власній професійній діяльності.

ФК 11. Здатність застосовувати на практиці знання про принципи, методи та прийоми аналізу художнього тексту.

ФК 12. Здатність застосовувати поглиблені знання із мовознавства та

літературознавства для вирішення професійних завдань; вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

ФК 13. Здатність використовувати сучасні методи й технології навчання української мови і літератури, англійської мови, доступно транслювати їх у площину навчальних предметів української мови, української літератури та англійської мови з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.

ФК 14. Здатність використовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й створення зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній і писемній формах українською та англійською мовами, володіти методикою розвитку мовленнєвої компетенції учнів у процесі говоріння й підготовки творчих робіт.

ФК 18. Здатність виконувати професійну діяльність відповідно до стандартів якості.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Передумовами проходження виробничої (педагогічної) практики в закладах загальної фахової передвищої освіти є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми «Українська мова і література. Англійська мова і література»:

ОК 1. Психологія освітньої діяльності;

ОК 2. Педагогіка сучасної школи;

ОК 3. Комп'ютерно-інформаційні технології в освіті;

ОК 5. Новітні напрями сучасного мовознавства;

ОК 6. Сучасна українська література;

ОК 8. Методика навчання української мови в закладах загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти;

ОК 9. Методика навчання української літератури у закладах загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Українська мова і література. Англійська мова і література» проходження практики повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Демонструє вміння застосовувати знання з психології, педагогіки, українського та англійського мовознавства та літературознавства, методики навчання української та англійської мов, української літератури у практичних ситуаціях здійснення освітньої діяльності, поглиблює знання з предметної галузі.	ПРН1
Демонструє вміння використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології для пошуку, обробки та обміну інформацією у професійній діяльності, презентації власних та спільних результатів, реалізації дистанційного та змішаного навчання тощо.	ПРН 2
Називає й описує основні принципи, функції, сучасні форми та методи управління освітньої діяльності, демонструє вміння планувати й управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати її якість.	ПРН 3
Формулює наявні проблеми у сфері освітньої діяльності, демонструє навички їх критичного аналізу, генерує нові ідеї, аргументує можливі шляхи їх вирішення та критично оцінює їх спроможність.	ПРН 4
Описує методику розробки освітніх проєктів, пояснює зміст та призначення їх етапів, аналізує спроможність управління процесом їх впровадження, прогнозує очікувані результати.	ПРН 5

Визначає і характеризує основні принципи, закони та методики науково-педагогічних досліджень; описує апарат науково-педагогічного дослідження, демонструє навички презентації результатів науково-педагогічного дослідження.	PH 6
Визначає, аналізує та характеризує педагогічні інновації, демонструє вміння їх практичного застосування у професійній діяльності.	PH 7
Описує показники якості педагогічної діяльності, аналізує можливі впливи на них внутрішніх і зовнішніх чинників, визначає індивідуальні професійні потреби, шляхи покращення власної педагогічної майстерності, обирає ресурси для професійного розвитку впродовж життя.	PH 8
Демонструє уміння класифікувати, упорядковувати і узагальнювати навчальний матеріал відповідно до умов навчального процесу, потреб формування ключових компетентностей та інтегрованого навчання.	PH 9
Називає й аналізує шляхи мотивації учнів до саморозвитку, демонструє вміння розробляти план практичної реалізації для формування адекватної позитивної самооцінки й я-ідентичності.	PH 10
Демонструє уміння забезпечувати конструктивну та безпечну взаємодію з учасниками освітнього процесу.	PH 11
Знає та дотримується умов функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища.	PH12
Демонструє здатність діяти автономно і в команді.	PH13
Демонструє дотримання культури академічної доброчесності у власній діяльності та демонструє вміння формувати її в учнів.	PH 14
Застосовує сучасні методики й технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в галузі викладання та навчання української та англійської мов, української літератури.	PH 17
Використовує сучасні технології навчання української мови і літератури, англійської мови, застосовуючи принципи диференціації та індивідуалізації.	PH 20
Уміє створювати зв'язні монологічні і діалогічні тексти українською та англійською мовами в усній і писемній формах, володіє методикою формування мовленнєвої компетенції здобувачів освіти.	PH 21
Цінує різноманіття та мультикультурність світу й здатний керуватися у своїй освітній діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу та співробітництва.	PH 24

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після проходження **«Виробничої (педагогічної) практики в закладах фахової передвищої освіти»**:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр PH
Продуктивно застосовує знання з психології, педагогіки, українського мовознавства та літературознавства, методики навчання української мови та української літератури під час педагогічної практики в закладах фахової передвищої освіти.	PH1
Вправно використовує цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології під час підготовки до занять (лекцій, семінарів тощо).	PH2
Знає основні принципи, функції, сучасні форми та методи управління	PH3

освітньої діяльності, розуміє специфіку планування й управління освітньою діяльністю, розробляє свою модель управління.	
Знає основні проблеми у сфері освітньої діяльності, критичного їх аналізує, пропонує можливі шляхи їх вирішення.	РН4
Володіє методикою розробки освітніх проєктів, прогнозує їх упровадження та очікувані результати, аналізує власну спроможність управління освітнім процесом.	РН5
Володіє методиками науково-педагогічних досліджень, застосовує навички презентації результатів науково-педагогічного дослідження під час занять у закладах фахової передвищої освіти.	РН 6
Використовує педагогічні інновації у професійній діяльності.	РН 7
Прагне досягти високих показників якості педагогічної діяльності, визначає індивідуальні професійні потреби, розробляє шляхи покращення власної педагогічної майстерності, проходить навчання на освітніх онлайн-платформах.	РН 8
Класифікує, упорядковує й узагальнює навчальний матеріал відповідно до умов навчального процесу в закладі фахової передвищої освіти та формування ключових компетентностей.	РН 9
Вміє мотивувати учня/здобувача до саморозвитку, здатен розробити план практичної реалізації для формування адекватної позитивної самооцінки й я-ідентичності.	РН 10
Здатен забезпечити конструктивну та безпечну взаємодію з учасниками освітнього процесу.	РН 11
Дотримується умов функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища.	РН 12
Вміє працювати автономно і в команді.	РН 13
Дотримується культури академічної доброчесності у власній діяльності та здатен формувати її в учнів.	РН 14
Використовує сучасні методики й технології в освітньому процесі для успішного й ефективного навчання української мови та української літератури; застосовує інформаційні технології.	РН 17
Застосовує принципи диференціації та індивідуалізації в освітньому процесі, володіє сучасними технологіями навчання української мови і літератури.	РН 20
Здатен створювати зв'язні монологічні й діалогічні тексти в усній і писемній формах українською мовою, формує мовленнєву компетенцію здобувачів освіти.	РН 21
Керується у своїй освітній діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу та співробітництва, усвідомлюючи різноманіття та мультикультурність світу.	РН 24

5. БАЗИ ПРАКТИКИ

Відповідно до Положення про практику здобувачів Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет» бази практики визначаються довгостроковим або короткостроковим договорами між університетом і закладами освітньої сфери всіх форм власності і є офіційною підставою для проходження практики здобувачів вищої освіти. Тривалість договорів погоджується договірними сторонами. Вона може визначатися на період практики або на термін до п'яти років із можливістю подальшої пролонгації на такий самий термін.

Здобувачі мають можливість завчасно самостійно пропонувати місце проходження практики за умови підписання короткострокового договору між університетом і закладом освіти.

Бази практики повинні мати всі умови для виконання здобувачами освіти плану практики. Керівники закладів фахової передвищої освіти зобов'язані забезпечити створення належних умов для проходження практики, дотримання правил і норм охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії відповідно до законодавства.

Закріплення здобувачів за базами практики та призначення керівників від кафедри оформлюється наказом ректора університету.

Розподіл здобувачів освіти заочної форми навчання оформлюється розпорядженням декана.

Базами педагогічної практики в закладах фахової передвищої освіти рекомендовано обирати коледж ДВНЗ «УжНУ», а також коледжі Ужгорода та Мукачева.

Бази практики визначають відповідальний працівник відповідного відділу навчальної частини університету та керівники практики від кафедр української мови та української літератури ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

У рамках обсягу навчальних годин «Виробничої (педагогічної) практики в закладах фахової передвищої освіти» передбачено 30 годин самостійної та 60 годин індивідуальної роботи (для здобувачів освіти заочної форми навчання – 60 годин самостійної та 30 годин індивідуальної роботи).

Самостійна робота здобувача вищої освіти під час практики передбачає:

систематичну комунікацію з керівником практики від кафедри; збір інформації про відповідне освітнє середовище, знайомство з керівництвом закладу та викладачами української мови і літератури; ознайомлення з навчальним та виховним планом закладу фахової передвищої освіти та з календарно-тематичним і поурочним планами викладачів; планування навчальної, методичної та виховної роботи на час проходження практики; знайомство з групами здобувачів коледжу, у яких практикант буде проводити заняття; аналіз навчальних програм і підручників з української мови та літератури; спостереження за роботою досвідчених педагогів та методикою застосування ними інноваційних прийомів навчання; підготовка конспектів пробних занять, проведення чотирьох пробних занять; підготовка навчально-методичних матеріалів, підготовка конспектів залікових занять, проведення **двох** залікових занять (**одне** з української мови, **одне** з української літератури); організацію та проведення виховного, позакласного заходу на мовно-літературну тему; ведення щоденника практики, підготовку звітної документації з педагогічної практики.

Індивідуальна робота здобувача вищої освіти в процесі проходження педагогічної практики охоплює: організацію практикантом власної діяльності, планування завдань практики, реалізацію запланованих заходів відповідно до поставленої мети та завдань; підготовку та проведення пробних занять під керівництвом викладача, одного залікового заняття з української мови, одного з української літератури; добір навчально-методичних завдань і підготовка власних навчально-дидактичних матеріалів, участь у методичній, виховній, організаційній роботі закладу фахової передвищої освіти, проведення дослідження комунікативних здібностей здобувачів освіти та оформлення результатів дослідження, оформлення звітної документації, підготовку до захисту практики тощо.

Індивідуальна робота здобувача передбачає здобуття фахових компетентностей через навчання на онлайн-платформах (навчальні курси педагогічного спрямування, наявність сертифіката).

**7. ОРІЄНТОВНЕ КАЛЕНДАРНЕ ПЛАНУВАННЯ
НА ПЕРІОД ПРОВЕДЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ
В ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ**

№ з/п	Вид та зміст роботи	Період виконання завдання
1	Участь у настановчій нараді: ознайомлення з метою, завданнями, програмою педагогічної практики, вимогами до оформлення документації, формою звітності, правами й обов'язками практикантів та іншими організаційними питаннями. Складання плану роботи. Ознайомлення з навчальним закладом, спілкування з керівництвом, викладачами української мови та літератури закладу освіти, вивчення плану виховної роботи, вимог до здобувачів і викладачів; вивчення складу групи, індивідуальних особливостей здобувачів, спостереження за дотриманням мовного режиму в освітньому закладі. Ознайомлення з календарним планом, планування пробних та залікових занять; відвідування занять з української мови та літератури; проведення здобувачами керованого спостереження педагогічного процесу на заняттях з української мови та літератури та оформлення результатів за відповідним алгоритмом; кероване спостереження за виховною роботою куратора. Ведення записів у щоденнику практики. Вивчення навчально-методичної літератури, інноваційних технологій навчання. Підготовка конспектів та проведення чотирьох пробних занять (два з української мови, два з української літератури) з урахуванням теоретичних, методичних та методологічних основ дидактики викладання української мови та літератури в закладах фахової передвищої освіти, особливостей вивчення різних розділів сучасної української мови, рецепції художньої літератури здобувачами, специфіки особистісно зорієнтованого підходу до навчання і виховання учнів, навичок розвитку в них критичного мислення і творчих здібностей. Опрацювання чинних програм і підручників з української мови та літератури; фахової періодики, підготовка дидактичного матеріалу, перевірка зошитів здобувачів. Підготовка виховного заходу, проведення гуртка, ведення щоденника, участь в організаційних, суспільно-громадських заходах закладу фахової передвищої освіти. Ведення документації практикантом.	Перший тиждень
2	Підготовка та проведення чотирьох пробних (два з української мови, два з української літератури) та двох залікових занять (одне з української мови, одне з української літератури). Використання навчальної, навчально-методичної, наукової літератури, сучасних інформаційно-комп'ютерних технологій навчання; застосування педагогічної інноватики, тестової форми перевірки знань, застосування ефективних методів	Другий тиждень

	мотивації здобувачів до вивчення української мови та літератури. Демонстрація умінь доступно й аргументовано пояснювати учасникам освітнього процесу навчальний матеріал з української мови та літератури. Проведення здобувачами керованого спостереження педагогічного процесу на заняттях з української мови та літератури та оформлення результатів за відповідним алгоритмом. Підготовка дидактичного матеріалу, перевірка зошитів здобувачів фахової передвищої освіти. Робота з класом відповідно до плану викладача / куратора. Проведення виховної роботи з академічною групою. Участь у роботі професійної спільноти. Ведення документації практикантом. Підготовка матеріалів до звіту. Подання матеріалів практики на кафедру.	
3	Захист педагогічної практики.	За графіком кафедри
	Загальна тривалість практики	2 тижні

8. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ І КЕРІВНИЦТВО НЕЮ

Організацію практики та керівництво нею здійснює викладач кафедри відповідно до педагогічного навантаження.

9. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ, ДОПУСКУ ДО ЗАХИСТУ ПРАКТИКИ

Звіт повинен містити відомості про виконання здобувачем усіх розділів програми практики та індивідуального завдання.

У звітну документацію здобувача вищої освіти за практику входять такі матеріали: щоденник, у якому відображено всі форми роботи під час практики з помітками про виконання кожного виду роботи; індивідуальний план роботи; письмовий звіт про проходження практики, підписаний і оцінений безпосередньо керівником від бази практики; конспекти **двох** залікових занять (**одне** з української мови, **одне** з української літератури) в письмовому та електронному варіантах; **тридцять** тестових завдань з української мови / української літератури (**п'ять** варіантів відповіді, одна правильна) у письмовому та електронному варіантах; план-презентація виховного заходу на мовно-літературну тему; характеристика практиканта, підготовлена закладом освіти (засвідчена підписом керівника та печаткою закладу освіти).

Звітна документація реєструється на кафедрі, подається для аналізу та оцінювання керівнику практики від кафедри. Захист практики здобувачем вищої освіти відбувається у визначений кафедрою термін за участі всіх практикантів при комісії, призначеній завідувачем кафедри. Кожен здобувач освіти звітується про виконання програми практики. Оцінка виставляється з урахуванням аналізу поданої документації та рівня захисту й оголошується здобувачам.

Підсумки практики обговорюються на засіданні кафедри, а загальні підсумки підбиваються на засіданні вченої ради факультету.

10. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

За діяльністю практикантів здійснюється поточний контроль: спостереження

керівника практики за роботою здобувачів на базах практики, дотримання ними виробничої дисципліни, умов та режиму роботи, графіку виконання запланованих завдань, ведення щоденника. Поточний контроль може здійснювати завідувач кафедри та відповідальні особи навчальної частини ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Підсумковий контроль здійснюється у формі підсумкової конференції, на якій здобувач звітує про проходження практики. Вид оцінювання підсумкового контролю – диференційований залік. Критерії оцінювання: практична діяльність здобувачів оцінюється з урахуванням творчого підходу до навчально-методичної та організаційно-виховної роботи, ефективності її проведення та якості підготовки звітної документації.

Диференційований залік із практики приймає комісія викладачів кафедри у формі усного звіту здобувача.

Загальне оцінювання результатів проходження практики, виконання індивідуальних завдань, оформлення та захист звітів здійснюється за кредитно-трансферною системою, згідно з якою максимальний рейтинг кожного здобувача складається з оцінювання в балах за всіма критеріями, що виставляються під час захисту, і переводиться в оцінку за схемою:

Шкала ECTS	Диференційована шкала	Недиференційована шкала	Мінімальний бал – максимальний бал
A	Відмінно	Зараховано	90–100
B	Добре		82–89
C	Добре		74–81
D	Задовільно		64–73
E	Задовільно		60–63
FX	Незадовільно	Не зараховано	35–59
F	Незадовільно		0–34

КРИТЕРІЇ оцінювання педагогічної практики відповідно до вимог кредитно-модульної системи

90–100 (A), «відмінно»: здобувач повністю виконав план педагогічної практики, провів пробні і залікові заняття, освітньо-виховний захід, прозвітувався перед керівником практики і подав йому правильно оформлені матеріали педагогічної практики, пройшов навчання на онлайн-платформах, захистив зміст своєї роботи. Практикант володіє матеріалом у повному обсязі, вміє вільно виконувати практичні завдання, передбачені робочою програмою, ознайомився з рекомендованою літературою, виявив креативність у розумінні і творчому використанні здобутих знань та вмінь. Здобувач провів пробні та залікові заняття з української мови та літератури (4+2) на високому методичному рівні, використовував інноваційні підходи та методи. Здобувач здатний системно й повно характеризувати організацію й функціонування освітнього процесу в закладах фахової передвищої освіти, повно й детально описувати й аналізувати педагогічну документацію, проводити педагогічне дослідження та його аналіз, розробляти план виховної роботи з урахуванням результатів педагогічного дослідження.

82–89 (B), «добре»: рівень компетентності – достатній (конструктивно-варіативний). Здобувач повністю виконав план педагогічної практики, прозвітувався перед керівником практики, подав правильно оформлені матеріали педагогічної практики, пройшов навчання на онлайн-платформах, захистив зміст своєї роботи. Практикант характеризує систему організації та функціонування освітнього процесу в закладі фахової передвищої освіти, уміє наводити приклади, описувати й аналізувати за схемою педагогічну документацію, провів пробні та залікові заняття з української мови та літератури (4+2) на належному методичному рівні, використовував інноваційні підходи та

методи. Вміє проводити виховні заходи, педагогічне дослідження, розробляти план виховної роботи, але характеристика й аналіз неповні, у плані виховної роботи частково враховані результати педагогічного дослідження.

74–81 (C), «добре»: рівень компетентності – достатній (конструктивно-варіативний). Здобувач повністю виконав план педагогічної практики, прозвітувався перед науковим керівником, подав йому правильно оформлені матеріали педагогічної практики, захистив зміст своєї роботи. Здобувач уміє наводити приклади, описувати й аналізувати за схемою педагогічну документацію, провів заняття з української мови і літератури (4+2) та виховні заходи на належному методичному рівні, провів педагогічне дослідження, розробив план виховної роботи, але характеристика й аналіз неповні, у плані виховної роботи частково враховані результати педагогічного дослідження.

64–73 (D), «задовільно»: рівень компетентності – середній (репродуктивний). Здобувач повністю або частково виконав план педагогічної практики, прозвітувався перед науковим керівником, подав йому матеріали педагогічної практики, захистив зміст своєї роботи. Практикант дає неповну характеристику складових систем організації та функціонування освітнього процесу в закладах фахової передвищої освіти, частково застосовує теоретичні знання й додаткову інформацію для опису й аналізу деяких видів педагогічної документації, окремих видів аналізу занять. Провів залікові і пробні заняття з української мови та літератури.

60–63 (E), «задовільно»: рівень компетентності – середній (репродуктивний). Здобувач виконав план педагогічної практики частково, прозвітував перед керівником, задовільно захистив результати своєї роботи. Практикант дає часткову характеристику складових систем організації та функціонування освітнього процесу в закладах фахової передвищої освіти, не застосовує теоретичні знання й додаткову інформацію для опису й аналізу деяких видів педагогічної документації, аналізу проведених занять. Провів не всі залікові й пробні заняття з української мови та літератури.

35–59 (FX) незадовільно з можливістю повторного проходження педагогічної практики: рівень низький (рецептивно-репродуктивний). Здобувач виконав план педагогічної практики незначною мірою, не подав науковому керівникові необхідні матеріали, не захистив результати педагогічної практики. Практикант описує деякі складові системи організації та функціонування освітнього процесу в закладах фахової передвищої освіти, провів не всі пробні та залікові уроки або провів їх непрофесійно.

0–34 (F) незадовільно з обов'язковим повторним проходженням практики: рівень низький (рецептивно-репродуктивний). Здобувач не виконав завдань педагогічної практики, не провів пробних і залікових занять, не подав матеріалів практики.

Розподіл балів за виконання програми практики:

№ з/п	Вид роботи	Бали
1.	Захист практики	15
2.	Навчання на онлайн-платформах (наявність сертифіката)	10
3.	Звіт практиканта	10
4.	Щоденник	15
5.	Проведення виховного заходу	10
6.	Оцінка залікових занять	40
	Разом	100

11. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Глянєнко К.А., Соснова М.А. Дидактичні основи професійної освіти: навч. посіб. Кропивницький: ПП «ПОЛУМ», 2021. 198 с.

2. Закон України «Про освіту» (ред. від 01.01.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
3. Закон України «Про фахову передвищу освіту» (ред. від 27.12.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19>
4. Закон України «Про вищу освіту» (ред. від 01.01.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556>
5. Педагогічна практика в закладах профільної та спеціалізованої середньої освіти (модуль виховна робота): метод. реком. / Боярська-Хоменко А.В., Собченко Т.М., Кін О.М., Васильєва С.О. Харків. ХНПУ імені Г.С. Сковороди. 2023. 22 с. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/5f399afc-9688-4cc9-9e47-71c662950164>
6. Про затвердження Положення про практику здобувачів вищої освіти Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет», наказ ректора ДВНЗ «Ужгородський національний університет» № 388/01-17 від 24 лютого 2017 року. Ужгородський національний університет. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/11775>
7. Положення про організацію освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет», 24.12. 2020 р., № 61 / 01-04.
8. Собченко Т., Кін О. Аналіз досвіду роботи використання потенціалу соціальних мереж у реалізації концепції національно-патріотичного виховання. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2023. Том 11. № 1. С. 45-49.
9. Соколенко Л. Теоретична та практична складові підготовки фахівців до роботи у закладах фахової передвищої освіти. *Міжнародний науковий журнал «Грааль науки»*. 2023. № 31. С. 407–418.
10. Стандарти вищої освіти (за спеціальностями). URL : <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/naukovo-metodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini/zatverdzeni-standarti-vishoyi-osviti>
11. Семенов О. Фахова практика майбутнього вчителя-філолога: традиції та інновації: навч. посіб. Київ: Талком, 2021. 377 с.
12. Як вчити та навчатися в умовах війни: Інформаційно-методичні матеріали для дорослих (учителів, викладачів, психологів) зі створення сприятливих умов для навчання та розвитку в умовах воєнного часу. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/43121/1/T_Tsiuman_O_Nahula_Z_Adamska_K_Pyha_YN_TVVUV.pdf

Додаткова література

13. Авраменко О.М. ЗНО 2021. Українська мова та література. Збірник завдань у тестовій формі. Частина 2. Київ: Грамота, 2020. 144 с. <https://files.pidruchnyk.com.ua/uploads/book/11-klasukrajinskaliteratura-kovalenko-2019.pdf>
14. Башманівська Л.А. Методика викладання української літератури: навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів і дистанційного навчання. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2019. 140 с.
15. Башманівська Л.А., Усатий А.В. Методика навчання української та зарубіжної літератур у закладах освіти: навчально-методичний посібник. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2023. 66 с.
16. Братко М. Теоретичні і методичні засади управління професійною підготовкою фахівців в освітньому середовищі університетського коледжу: монографія. Кам'янець-Подільський: «Аксіома», 2017. 424 с.
17. Витвицька С. ЗНО 2015. Українська література. Комплексна підготовка до зовнішнього незалежного оцінювання. Тернопіль: Підручники і посібники, 2014. 482 с. <https://files.pidruchnyk.com.ua/uploads/book/11-klas-ukrajinskaliteratura-kovalenko-2019.pdf>
18. Власова О.І. Педагогічна психологія: навч. посіб. Київ: Либідь, 2005. 400 с.

19. Жулева Л. Упровадження інноваційних, інтерактивних методів і форм навчання на уроках української мови та літератури. *Педагогічні науки*. 2011. Вип. 60. С. 356–362.
20. Коваленко Л.Т. Українська література. Рівень стандарту: підруч. для 11 кл. закладів загальної середньої освіти. К.: Видавничий дім «Освіта», 2019. 256 с. іл. <https://files.pidruchnyk.com.ua/uploads/book/11-klas-ukrajinskaliteratura-kovalenko-2019.pdf>
21. Кожуховська Л. Самоаналіз уроку як ефективний засіб формування у студентів-філологів фахових умінь. *Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»*. 2012. Вип. 27. С. 131–135.
22. Корват С. Інноваційні технології навчання у процесі розвитку творчих здібностей учнів на уроках української мови та літератури. *Таврійський вісник освіти*. 2011. № 2 (34). С. 36–41.
23. Корнійко В. Гра як один із методів активного навчання на уроках української мови та літератури. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2012. № 11. С. 32–34.
24. Кузнецова Г. Інтерактивний методичний колоквиум як засіб формування вчителя-словесника. *Дивослово*. 2006. № 11. 32–36.
25. Кузнецова Г. Наукові основи професійної вправності вчителя-словесника від ретроспекції до сьогодення. *Українська мова і література в школі*. 2013. № 5. С. 42–50.
26. Кузнецова Г. Педагогічна практика у професійному становленні вчителя-словесника. *Українська мова і література в школі*. 2008. № 5. С. 59–63.
27. Лебедик Л.В. Проектування форм педагогічної підготовки майбутніх викладачів вищої школи в умовах магістратури. *Імідж сучасного педагога*. 2017. № 8 (177). С. 25–28.
28. Міщенко О. Українська література: підручник для 11 класу загальноосвітн. навч. закл.: рівень стандарту, академічний рівень. Київ: Генеза, 2011. 304 с.
29. Мовчан Р.В., Авраменко О.М., Пахаренко В.І. Українська література: підруч. для 11 класу загальноосвітн. навч. закладів (рівень стандарту, академічний рівень) / наук. ред. Р.В. Мовчан. Київ: Грамота. 2011. 352 с.
30. Наугольник Л.Б. Психологія стресу: підручник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2015. 324 с. URL: <http://surl.li/fucp>
31. Омельчук С. Сучасна українська лінгводидактика: норми термінології і мовна практика фахівців: монографія. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2019. 356 с.
32. Педагогічна освіта в Україні: теорія і практика: словник / укл. М.П. Вовк, Ю.В. Грищенко, С.О. Соломаха, Н.О. Філіпчук, С.В. Ходаківська; Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2021. 328 с.
33. Педагогічна практика з методики викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах / [Кол. авторів під керівн. С.Ю. Ніколаєвої, В.В. Черниш]. Київ: Ленвіт, 2003. 250 с.
34. Педагогічна практика – основа фахової вправності майбутнього вчителя-словесника: монографія / за ред. Г.П. Кузнецової; Глух. нац. пед. ун-т ім. Олександра Довженка. Глухів: РВВ ГНПУ ім. О. Довженка, 2013. 190 с.
35. Пометун О., Пирожено Л. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід: метод. посіб. Київ: А. П. Н., 2012. 136 с.
36. Практика в системі бакалаврської і магістерської освіти філолога: літературознавчий аспект: навчальний посібник / Г. Токмань, Л. Козубенко, Н. Дига, Н. Черниш. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2018.
37. Рябовол Л.Т. Педагогічна практика: організація та проведення в умовах навчання. *Сучасна освіта: методологія, теорія, практика*: збірник матеріалів

IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (з міжнародною участю) (Дніпро, 18 березня 2021 р.). Дніпро, 2021. С. 203–208.

38. Семеног О. Фахова підготовка магістрантів – українських філологів на засадах партнерської взаємодії. *Слобожанський науковий вісник*. Серія: Філологія. 2023. Випуск 2. С. 37–43.

39. Семеног О., Базиль О., Дятленко Т. Фахова практика вчителя-словесника: навчальний посібник. Луганськ: Ноулідж, 2011. 496 с.

40. Сірант Н. Методичні рекомендації до проходження педагогічної практики: навчально-методичний посібник. Львів, 2013. 116 с.

41. Соснова М.А., Глянєнко К.А. Основи корекційної педагогіки: навч. посіб. Кропивницький: ПП «ПОЛІУМ», 2021. 84 с.

42. Соснова М.А., Глянєнко К.А. Теорія та методика викладання фахових дисциплін: навч. посіб. Кропивницький: «ПОЛІУМ», 2021. 107 с.

43. Стельмашенко В.П. Організаційно-педагогічні засади управління якістю підготовки фахівців в коледжах України: авторефер. дис... к. пед. н. 13.00.01. Київ, 2001. 23 с.

44. Токмань Г. Методика викладання української літератури в старшій школі: екзистенціально-діалогічна концепція: монографія. Київ: Міленіум, 2012. 320 с.

45. Шило Г. З досвіду використання ігрових технологій на уроках української літератури. *Українська література: проблеми і перспективи*: матеріали Всеукраїнської заочної науково-практичної Інтернет-конференції / Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, 2020. С. 192–197.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

46. Віртуальний підручник з української літератури «Еврика!». URL: <http://eureka.ucoz.ua>

47. Всеосвіта – національна освітня платформа. URL: <https://vseosvita.ua/>

48. Допомога учням, студентам, учителям у вивченні й викладанні української мови та літератури. Сайт Скрипник Марини. URL: <https://skripnikmarina.ucoz.ua/>

49. Наукова бібліотека УжНУ. URL: <http://www.lib.uzhnu.edu.ua/#myCarousel>

50. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

51. НУШ (Нова українська школа). URL: <https://nus.org.ua/>

52. Репозитарій УжНУ. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/>

53. Сайт УжНУ. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/>